

політичної волі, але потенційні вигоди з точки зору енергетичної безпеки, екологічної стійкості та економічної конкурентоспроможності роблять це гідною метою для Європи.

Перелік використаних джерел:

1. International Gas Union. «IGU World LNG Report 2023». 2023. <https://www.igu.org/sites/default/files/2023.02%20IGU%20World%20LNG%20Report%20Final.pdf>.
2. Lugar Center. «The Role of US LNG in Diversifying Europe's Gas Supplies». October 2022. <https://www.thelugarcenter.org/wp-content/uploads/2022/10/The-Role-of-US-LNG-in-Diversifying-Europes-Gas-Supplies-10.13.22.pdf>.
3. Reuters. «US LNG Exports to Europe Surge 30% in Q1 2023.» April 2023. <https://www.reuters.com/business/energy/us-lng-exports-europe-surge-30-q1-2023-2023-04-12>.
4. Reuters. «Norway sees 15–20% rise in Europe natural gas demand over decade». January 2023. <https://www.reuters.com/business/energy/norway-sees-15-20-rise-europe-natural-gas-demand-over-decade-2023-01-13>.
5. Offshore Engineer. «New Projects Planned for Norwegian North Sea». December 2022. <https://www.oedigital.com/news/490810-new-projects-planned-for-norwegian-north-sea>.
6. Euractiv. «Spain and Portugal aim for 6 GW of North African wind and solar by 2027». November 2022. <https://www.euractiv.com/section/energy/news/spain-and-portugal-aim-for-6-gw-of-north-african-wind-and-solar-by-2027>.
7. European Commission. «A Euro-Mediterranean energy partnership». Accessed March 2023. https://ec.europa.eu/energy/topics/international-cooperation/euro-mediterranean-energy-partnership_en.
8. European Council on Foreign Relations. «Europe's Green Ambitions Meet Real-World Challenges». February 2023. <https://ecfr.eu/publication/europes-green-ambitions-meet-real-world-challenges>.
9. European Parliament. «Energy Supply Security: Solidarity Clause and the Trans-European Energy Networks». May 2022. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/778234/EPRS_BRI\(2022\)778234_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/778234/EPRS_BRI(2022)778234_EN.pdf).

Федуник Михайло

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ГЛОБАЛЬНА КРИЗА ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

В сучасних кризових умовах розвитку глобальної економіки спостерігається значне зростання зовнішньої заборгованості країн, що веде до мікро- та макроекономічних негативних наслідків, серед яких зниження рівня життя населення, залежність країн від іноземних інвесторів та ін. Проблеми погашення зовнішньої заборгованості є одним із найскладніших питань економічного розвитку світової економіки, а також національної безпеки окремих країн. Питання про подолання міжнародної боргової кризи є першочерговим завданням для багатьох країн світу на сучасному етапі розвитку.

Глобальна економіка переживає масштабне уповільнення, а інфляція є вищою, ніж спостерігалось за кілька останніх десятиліть. Глобальна криза вартості життя, посилення фінансових умов у більшості регіонів, затяжна пандемія COVID-19 та вторгнення росії в Україну вплинуло зростання світового ВВП та індекс споживчих цін. Глобальне зростання сповільниться з 6,0% у 2021 р. до 3,2% у 2022 р. та 2,7 % у 2023 р. Це найслабше зростання з 2001 р., за винятком світової фінансової кризи та гострої фази пандемії COVID-19 [1].

Гуманітарна криза, до якої призвело вторгнення росії в Україну, призведе до уповільнення зростання та прискорення інфляції, що проявиться у підвищенні цін на біржові товари, наприклад на продовольство та енергоносії, що призведе до ще більшого зростання інфляції, що в свою чергу позначиться на величині доходів та негативно вплине на попит. Сусідні країни зіштовхнуться з порушеннями у торгівлі, організації постачання та грошових переказах, і навіть з історичним сплеском припливу біженців. Зниження підприємницької впевненості та зростання невизначеності для інвесторів негативно вплинуть на ціни активів, що призведе до посилення фінансових умов і можливого прискорення відтоку капіталу з країн із ринком, що формується [2].

Крім глобальних вторинних ефектів, країни, схильні до прямих ризиків у сфері торгівлі, туризму та фінансової сфери, зазнають додаткового тиску. Країни, які залежать від імпорту нафти, зіштовхнуться зі збільшенням бюджетного та торговельного дефіциту, а також підвищенням інфляційного тиску, але деякі експортери, наприклад, на Близькому Сході та в Африці, можуть виграти від зростання цін.

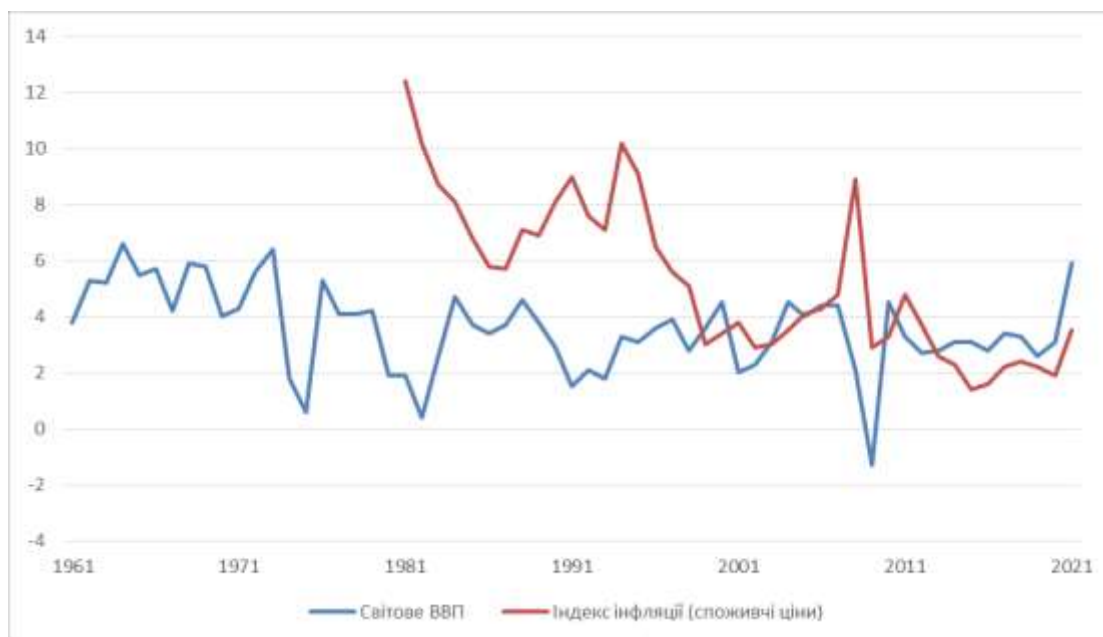
У довгостроковій перспективі війна може докорінно змінити світовий економічний і геополітичний порядок у разі зсуву торгівлі енергоносіями, перебудови ланцюгів поставок, фрагментації платіжних систем та перегляду країнами структури валютних резервів. Зростання геополітичної напруженості ще більше підвищує ризики посилення економічної роздробленості, особливо у сфері торгівлі та технологій.

Індекс інфляції на рівні 3,5% у 2021 р. може зрости до 6,5% у 2023 р. та знизитись до 4,1% до 2024 р. Грошово-кредитна політика має продовжувати курс на відновлення цінової стабільності, а фіскальна політика має бути спрямована на пом'якшення тиск на вартість життя, зберігаючи при цьому достатньо жорстку позицію, узгоджену з монетарною політикою. Структурні реформи можуть додатково сприяти боротьбі з інфляцією шляхом підвищення продуктивності та пом'якшення обмежень на постачання, тоді як багатостороння співпраця необхідна для прискорення переходу на зелену енергетику та запобігання фрагментації (Рис. 1).

Війна в Україні та подальші санкції проти росії призведуть до значних економічних наслідків для всього світової економіки, зокрема:

- зниження світового економічного зростання, оскільки війна та політичні напруження негативно позначиться на економічному зростанні України та інших країн, пов'язаних із регіоном, що призведе до зниження світового економічного зростання загалом;

- зростання інфляції через санкції та політичну напруженість підвищать ціни на певні товари та послуги, що призведе до прискорення інфляції у різних країнах;
- невизначеність для бізнесу, через нестабільність у регіоні створюватимуть проблеми для бізнесу, у тому числі пов'язаних із постачанням товарів та послуг, що посилює нестабільність на ринках та підвищення ризиків для інвесторів та підприємців;
- скорочення міжнародної торгівлі призведуть до скорочення та зниження обсягів експорту та імпорту між країнами, що знизить доходи компаній та збільшить безробіття.

Рис. 1. Динаміка світового ВВП та Індексу інфляції (споживчих цін) [3; 4; 5]

Загалом вторгнення росії в Україну та подальші санкції можуть мати серйозні економічні наслідки для всього світового співтовариства.

Пріоритетними завданнями економічної політики після війни в Україні мають стати:

- відновлення зруйнованої інфраструктури, включаючи дороги, мости, енергетичні мережі, водопостачання та каналізацію. Це може вимагати значних інвестицій та підтримки з боку уряду та міжнародних партнерів;
- стимулювання економічного зростання та створення робочих місць, посилення зусиль щодо залучення інвестицій та створення сприятливого інвестиційного клімату для стимулювання економічного зростання. Також потрібне створення нових робочих місць, що може допомогти відновленню економіки та скороченню безробіття;
- зміцнення макроекономічної стабільності, скорочення дефіциту бюджету та державного боргу, покращення інвестиційного рейтингу та підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг на світових ринках;

- підвищення якості життя населення, через підтримку соціальних програм, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальний захист населення, а також забезпечення доступності житла та підвищення рівня безпеки;
- підтримка малого та середнього бізнесу та створення умов для його розвитку та знижувати бюрократичні перешкоди;
- розвиток людського капіталу, інвестиції в освіту, охорону здоров'я та соціальний захист населення.

В умовах глобальної економічної кризи необхідно всебічно враховувати вимоги до системи інтелектуальної власності. Ми повинні знайти способи зняти функціональну та політичну напругу в системі. Ці способи необхідно також вбудувати у стратегії використання інтелектуальної власності як збалансованого механізму, який працює для створення умов, що сприяють економічному зростанню та переходу до «зеленої економіки».

Перелік використаних джерел:

1. *World Economic Outlook: Countering the Cost-of-Living Crisis*. 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022>.
2. *Stuart I. Greenbaum, Anjan V. Thakor and Arnoud W.A. Boot. Contemporary Financial Intermediation*. 2020. URL: <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/B9780124052086000267?token=5F7B21341A4EB8A6DB3098AF3D43AF2E91EF6C507F5EA30274C5C13A4C24F57F5DECD2353BD74B1D073D16A2C2C47C87&originRegion=eu-west-1&originCreation=20230310173958>.
3. *The World Bank*. URL: <https://data.worldbank.org>.
4. *International Monetary Fund*. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPC@WEO/WEO_WORLD.
5. *World Economic Situation and Prospects*. 2023. URL: <https://desapublications.un.org/file/1113/download>.

Юзвішина Дар'я
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Узагальнення наукових поглядів економістів на сутність понять «праця», «ринку праці» та «міжнародний ринок праці» [1; 2] дозволило визначити розуміння міжнародного ринку праці як системи відносин, що виникають у зв'язку з регулюванням попиту та світової пропозиції трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального забезпечення, які сформува-лися внаслідок нерівності у кількісному та якісному становищі робочої сили в країнах світу та відмінностей у національних підходах до її відтворення. Причинами розвитку глобального ринку праці, зазвичай, називають: різний рівень економічного розвитку окремих країн, стан міжнародної економіки та